

**VI. ORDINATIO EXIGENDAE
CONTRIBUTIONIS IN CONVENTU
THORUNENSI LAUDATAE^a**

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae, ^bMagnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiaeque etc. dominus et haeres^b Manifestum facimus universis per praesentes, quia consulentibus nobis in praesenti conventu Thorunensi, ut, quae contributiones pro necessitate reipublicae decretae constitutaeque sunt, bono ordine exigenter ac in thesaurum regni nostri importarentur, infrascriptam ordinationem, ad unius anni decursum duntaxat valituram, de communi^c consiliariorum nostrorum status utriusque et nuntiorum terrarum regni nostri consilio et assensu faciendam et^d edendam duximus.

[1]. Ac imprimis totius palatinatus N.^e, N.^f loca pro colligendis contributionibus, in praesenti conventu decretis, habeat, videlicet N.^g, ad quae loca exactiones^h ipsasⁱ comportare^j debent.

[2]. In quibus locis successive et singulariter exactor electus per unam hebdomadam ^kmanebit cum nobilibus sibi adiunctis^k, colligendo omnes contributiones secundum dispositionem litterarum universalium^l.

[3]. Quae contributiones solvi debent ad duas ratas: prima rata constituta est pre dominica Laetare proxime ventura [18 III 1520], altera pro festo sancti Bartholomaei apostoli similiter proxime venturo [24 VIII 1520].

[4]. Ut autem omni suspitione exactor noster careat, in palatinatu N.^l adiungimus sibi duos nobiles veluti coadiutores, videlicet N.^m Hi sub corporali iuramento cum exactore omni studio et diligentia curent et intendunt, quo exactiones iuste exigantur et contribuantur.

[5]. Cum autem exactiones collectae fuerint, dicti nobiles cum exactore N.ⁿ rationem ponent, et super quantitate summae collectae pro illo tempore litteras recognitionis sub titulis et sigillis eorum exactori nostro tradent; et eodem modo exactor super summa percepta litteras recognitionis suae praestabit nobilibus praefatis. Qui quidem nobiles huiusmodi litteras significatorias^o, ab exactore receptas, palatino et castellano offerent, a palatino et castellano similes litteras recognitionis referentes; debentque litterae huiusmodi, a palatino et castellano recipiendae, in conventu particulari proximo futuro nobilitati offerri et tradi, et nobilitas nuntiis ad generalem conventum ituris in manus easdem ipsas litteras dabit, nuntii vero perferentes ipsas ad conventum generalem, coram nobis et consiliariis nostris utriusque status et^p nuntiis terrarum originaliter producturi sunt.

[6]. Item exactiones ipsae debent exigi et solvi iuxta antiquas quietantias anni proxime praeteriti.

[7]. A quarum quidem exactionum solutione et nos ipsi et ceteri consilarii nostri status utriusque, a maximo usque^q ad minimum, excludi non debemus, quin immo pollicemur, quod nos imprimis, et postea immediate reverendissimi domini archiepiscopi atque episcopi, deinde

^a WMK₁, t. 34. k. 223v tekst ten nosi tytuł: Constitutio contributionum in conventu generali. W MK₂, t. 33, s. 609 tekst ten nosi tytuł jak w nagłówku.

^{b-b} W MK₂ etc.

^c communi omnium MK₁.

^d Brak w MK₂.

^e Sandomiriensis MK₁; Cracoviensis MK₂.

^f tria loca MK₂; duo loca pro contribuendis et MK₂.

^g unus locus sit in oppido nostro Proschewicze, ad quem districtus Leloviensis et Xyasch comportare debent, alter in oppido Czchów, ad quem similiter districtus Bieciensis, Sandecensis exactiones ipsas comportare debent MK₂; Sandomiriae districtus Sandomiriensis, alium Visliciae districtus Pilsnensis et Chączinensis, tertium in Radom districtus Radomiensis et Opoczniensis MK₁.

^h contributiones MK₂.

ⁱ Brak w MK₂.

^j comportari MK₂.

^{k-k} cum nobilibus sibi adiunctis manebit MK₂. Por. niżej art. 4.

^l Sandomiriensis MK₁; Cracoviensis MK₂.

^m Stanislaum de Tarnow et in Rzemień palatinidem Cracoviensem Sandomiriae et Visliciae et Sbigneum Podlodowski notarium terrae Sandomiriensis in Radom MK₁; Raphaelem Jacubowski in Proschewicze et Ioannem Buczyński in Czchów MK₂.

ⁿ Sandomiriensis MK₁; Cracoviensis MK₂.

^o significatorias MK₂.

^p W MK₂: a.

^q Brak w MK₂.

¹ Por. wyżej nr IV.

palatini, castellani, usque ad ultimum, ipsas contributiones solvere non negligemus; et a nobis ac primis statibus et ordinibus regni solutio fieri et incipi debet.

[8]. Ubi autem vel in bonis nostris, vel subditorum nostrorum, aliquid desertatum aut libertas hominibus per nos vel eorum dominos largita est, ita quod dominus villae nullum penitus censum ex hominibus suis^r haberet, et praesertim, ubi stipendiarii nostri iacentes bona subditorum nostrorum destruxerunt, in iis terris Cuiaviensi praecipue inter Thorun et Brzeszcze Cuiaviae, si dominus villae vel factor ex singula villa duos homines adduxerit et statuerit, quod propter libertatem hominibus antehac concessam, vel propter destructionem stipendiariorum aut aliorum quorumcunque nullum censum haberet^s et habebit ex hominibus suis, praestito corporali iuramento, tales homines liberi esse debent a solutione exactionis decretae^t. Et nihilominus quietantiae talium villarum offerantur et conscribantur facta mentione de libertate vel de destructione. Similiter intelligendum est de civitatibus, oppidis et aliis statibus, in litteris universalibus latius expressis, quae vel libertates habent, vel destructae sunt.

[9]. Super exactione autem ducillorum ita censemus faciendum, quod finito quarto quartuali huius anni debet exactor coram suprascriptis sibi adiunctis omnes quietantias originaliter ostendere, quas illi in registra sua inscribere debent ad investigandum de vera quantitate^u summae, ex ipsa contributione ducillorum proveniri solita.

[10]. Item quicumque solutionem exactionum huiusmodi infra^v unam septimanam facere quacunque ratione neglexerit aut contempserit, extunc lapso decursu unius septimane duplicatam exactionem solvere cogetur. In qua quidem duplici exactione capitaneus loci eiusdem in bona talis non solventis se auctoritate nostra intromittere debet et eadem tenere usque ad ^w-totalem solutionem^w praefatae duplicis^x exactionis. Quod si et in quantum talis negligens^y eidem capitaneo intromissionem in bona sua dare noluerit, extunc ipso facto poenam quatuordecim marcarum succumbet. Quae praefatae duplicae exactiones et poenae^z quatuordecim marcarum exactae, pro defensione regni convertentur, et non alibi ^{aa}-neque alio modo^{aa}.

[11]. Item si contigerit aliis ex dominis consiliariis utriusque status, et praetertim reverendissimis dominis archiepiscopis, episcopis necnon palatinis, castellanis, in poenis praefatis ac exactionibus duplicatis solutione negligentes esse, hi debent citari ad nostram Maiestatem citatione ^{ab}-sub titulo et^{ab} sigillo loci illius capitanei, ubi talia bona consistunt; qui terminus eisdem praefixus debet esse peremptorius, exceptione districtus se non tuando. Super quos consiliarios utriusque status suprascriptos in praemissis poena centum marcarum constituta est, per nos^{ac} irremissibiliter repetenda^{ad}. Ceteri autem subditi nostri status inferioris ad officium capitaneale citari debent pro non solvendo huiusmodi contributionem.

[12]. Item quod si exactor in deferendis talibus, qui negligentes sunt^{ae} un solutione exactionum, loci capitaneo vel Maiestati nostrae remissus et^{af} incurabilis fuerit quoad superiores status, centum marcarum poenam succumbet. Similiter de capitaneo negligente^{ag} intelligendum est.

[13]. Item occasione spiritualium ratione eorundem proventuum, quos habent in censibus reemptionis alias *na wyderkofie*^{ah} in bonis terrestribus, visum est, si ipse census spiritualis se extenderit^{ai} ad quinque marcas, et in villa essent decem marcae de censu, tunc dominus villae tenebitur solvere unam medietatem praefatarum contributionum, quae de censu solvendae sunt, et ipse spiritualis aliam medietatem. Et similiter de aliis summis intelligendum est iuxta quantitatem summarum. Spirituales tamen eandem contributionem fertorum de censibus reemptionis, quos habent in bonis terrestribus, solvere non debent, nisi prius reverendissimus^{aj} dominus archiepiscopus Gnesnensis synodum provincialem instituat, quam primum commode poterit, et illic tempus, pro quo praedicta fertorum contributio de censibus reemptionis bonorum terrestrium iuxta constitutionem, in praesenti conventu factam, solvi debeat, ipsis spiritualibus

^r Brak w MK₂.

^s habet MK₂.

^t institutae MK₂.

^u quantantia MK₂.

^v intra MK₂.

^{w-w} solutionem totalem MK₂.

^x duplicae MK₂.

^y negliens MK₂.

^z poena MK₁.

^{aa-aa} *Opuszczono w MK₂*.

^{ab-ab} *W MK₂*: et titulo ac.

^{ac} eos MK₂.

^{ad} persolvenda MK₂.

^{ae} fuerint MK₂.

^{af} vel MK₂.

^{ag} negligente MK₁: negligente MK₂.

^{ah} *na wyderkowiech MK₂*.

^{ai} extendit MK₂.

^{aj} *Opuszczono w MK₂*.

praefiniat et ita provideat, ut ea contributio solvatur, et respublica in illa nullum capiat detrimentum.

[14]. Item de exactionibus antehac laudatis, quae praesens non sunt extraditae, ita institutum^{ak} est, ut capitanei locorum non solventes praefatas exactiones compellant ad solvendum easdem, ut moris est, ante solutionem modernarum exactionum, ^{al}quae sunt laudatae in praesenti conventu Thorunensi^{al}.

[15]. Item in civitatibus et oppidis consulibus et illis, qui custodiunt et observant, ut contributio *czopowe* fideliter contribuatur, remitti debet per exactores medietas eiusdem contributionis *czopowe* a cerevisia, quam ^{am}coquunt ipsi^{am}.

[16]. Salarium annuum pro exactoribus designandum, et quantum pro expensis unicuique exactori dari debeat ultra mercedem illi^{an} designatam: Cracoviensi quinquaginta marcae ratione salarii; eidem ratione expensarum quadraginta marcae. Posnaniensi ratione salarii quinquaginta marcae; eidem ratione expensarum quadraginta marcae. Sandomiriensi ratione salarii sexaginta marcae; eidem ratione expensarum quadraginta marcae. Calissiensi ratione salarii quinquaginta marcae; eidem ratione expensarum quadraginta marcae. Syradiensi ratione salarii quadraginta marcae; eidem ratione expensarum quadraginta marcae. Lanciensi ratione salarii triginta marcae; eidem ratione expensarum triginta marcae. Cuiaviensi et Dobrziniensi ratione salarii quadraginta marcae; eidem ratione expensarum quadraginta marcae. Russiae ratione salarii sexaginta marcae; eidem ratione expensarum quadraginta marcae. Lublinensi ratione salarii triginta marcae; eidem ratione expensarum viginti quinque marcae. Chelmensi et Belzensi ratione salarii triginta marcae; eidem ratione expensarum viginti marcae. Podoliae ratione salarii viginti marcae; eidem ratione expensarum decem marcae. Ravensi ratione salarii triginta marcae; eidem ratione expensarum triginta marcae. Plocensi ratione salarii viginti marcae; eidem ratione expensarum viginti marcae. Nobilibus, adiunctis ex quolibet palatinatu, singulis per marcas quinque.

[17]. Forma iuramenti exactorum ac^{ao} nobilium adiunctorum, ^{ap}coram capitaneo loci aut eius vicesgerente praestandi^{ap}: „Ego N. iuro, quia diligenter observabo et custodiam, ut exactiones et contributiones, in conventu Thorunensi laudatae et decretae, iuxta quietantias anni praecedentis et abhinc tertii fideliter solvantur et extradantur, idque pro posse meo adnitar et efficere curabo, ut respublica in ipsis exactionibus et contributionis publicis, in dicto conventu Thorunensi generali decretis et institutis, nullum patiatur detrimentum. Ita me Deus adiuvet etc.”

[18]. Quae omnia et singula, ut praemissa sunt, in omnibus suis punctis et articulis rata et firma esse volentes, de certa nostra scientia et deliberatione consensuque tam consiliariorum nostrorum status utriusque, quam etiam nuntiorum terrarum regni nostri, decernimus robor debitae firmitatis ad unius anni decursum habitura.

Datum in conventionem generali Thorunensi, feria sexta proxima ante festum Circumcisionis Domini anno eiusdem millesimo quingentesimo decimo nono [30 XII 1519], regni vero^{aq} nostri decimo tertio^{ar}. Ioannes archiepiscopus Gneznensis subscripsit. Mathias episcopus Wladislaviensis subscripsit. Ioannes episcopus Posnaniensis subscripsit. Petrus episcopus et vicecancellarius subscripsit. Cristophorus de S. palatinus et capitaneus Cracoviensis ac regni Poloniae cancellarius subscripsit. Ioannes Zaramba de Calinowa manu propria subscripsit. Lucas de Gorka castellanus Posnaniensis et capitaneus subscripsit. Nicolaus de S. castellanus Sandomiriensis et regni Poloniae thesaurarius subscripsit. Petrus Cmitha de Wyszynycze marsalcus Regiae Maiestatis subscripsit^{as}.

^{ak} constitutum MK₂.

^{al-al} quae sunt in praesenti conventu Thorunensi laudatae MK₂.

^{am-am} ipsi coquunt MK₂.

^{an} illis MK₂.

^{ao} et MK₂.

^{ap-ap} W MK₂: haec erit coram palatino vel officio capitaneatus loci illius.

^{aq} W MK₂ opuszczono.

^{ar} tredecimo MK₂.

^{as} W MK₁ podpisy sporządzono tą samą ręką co i tekst. W MK₂ słowa od: Ioannes archiepiscopus do: subscripsit, opuszczono.